

BUITEN

18^E JAARGANG N^O. 6

ZATERDAG 9 FEBRUARI 1924.

Foto C. Steenbergh.

KIJKJE IN HET GROOT HEILIGLAND TE HAARLEM.

BUITEN

Geïllustreerd Weekblad
aan het Buitenleven gewijd

Redacteur: Mr. A. LOOSJES.

INHOUD:

KIJKJE IN HET GROOT HEILIGLAND TE HAARLEM, ILLUSTRATIE	BLZ. 61
IN DE DUISTERE RIMBA. UIT HET HOOGDUITSCH DOOR WILHELM VOLZ (6).	„ 62
ROTSFORMATIES EN PLANTENGROEI AAN DE AZUURKUST (III), DOOR DR. H. VAN CAPPELLE, GEÏLL. BLZ. 64—67	
IN OOST-GROENLAND, NAAR HET DEENSCH VAN EJNAR MIKKELSEN	BLZ. 67
NEST MET EIEREN VAN DE MEERKOET, DOOR J. VIJVERBERG, GEÏLLUSTREERD	„ 68
EEN VERWANTE UIT TROPISCHE STREKEN VAN DEN MAAGDENPALM, DOOR A. J. VAN LAREN, GEÏLL.	„ 69
DE KASUARIS, DOOR MATHILDE DE LA CHAPELLE, GEÏLLUSTREERD	„ 70
ONTVANGEN BOEKEN	„ 70
HET GROOT BOTERHUIS TE 'S-GRAVENHAGE, DOOR RO VAN OVEN, GEÏLLUSTREERD	BLZ. 70—71
DE GEHEIMZINNIGE DOOD VAN MR. SERLES, DOOR W. B. M. FERGUSON (6).	BLZ. 71
SNEEUWLANDSCHAP IN DE OMGEVING VAN DAVOS, ILLUSTRATIE	„ 72

BERICHTEN VAN REDACTIE EN UITGEVERS.

De uitgevers verzoeken beleefdelyk dit blad te noemen als men naar aanleiding van eene advertentie, een aanvraag of een bestelling aan een adverteerder doet.

Uitgave van SCHELTEMA & HOLKEMA'S BOEKHANDEL
K. Groesbeek & Paul Nijhoff -AMSTERDAM-

Afzonderlijke nummers: Prijs 40 cts.

IN DE DUISTERE RIMBA.

SUMATRA'S OERWOUD EN OERMENSCHEN.

6) *Uit het Hoogduitsch*
DOOR WILHELM VOLZ.
HOOFDSTUK III

LEVEN EN DOOD IN HET OERWOUD.

HET oerwoud strekt zich rondom ons uit. Ons kamp ligt aan een klein riviertje; een ter aarde gestorte boom heeft bij het water een open plek gemaakt. En onder het geweldige bladerdak van een der woudreuzen hebben wij in korten tijd van dunne takken een kleine hut gebouwd voor mij en één voor de koelies; de hutten zijn tegen den regen met waschdoek afgedekt. De vloeren liggen wel drie meter boven den beganen grond; dat is voor de veiligheid, want er zijn veel tijgers hier. Alles wat er tusschen de hutten en het water groeide, had ik laten weghalen, zoodat ik vrij op het heldere stroompje kon zien. Maar aan de andere zijde waren wij geheel ingesloten door het ondoordringbare loof. Om ons heen ligt het onmetelijke oerwoud, tien, twintig en meer kilometers voordat er weer een inboorlingendorpje komt. We zijn alleen in de ontzagwekkende Rimba. Zoo leid ik nu reeds gedurende vele dagen een echt oerwoudleven, met juist zooveel koelies als ik ten hoogste nodig heb. Ik maak groote tochten; eenzaam is het oerwoud; geen mensch is er te bekennen; maar het is grootsch en geweldig, waar men ook komt. Het is niet met onze bosschen te vergelijken; het heeft geen enkele overeenkomst met onze beukenbosschen, waar het zonnelicht door de wijd uitgestrekte kronen en tusschen de zware stammen heen speelt, of met de stille, ernstige sparren- en dennen-bosschen uit het Deutsche Middengebergte. Er is een oneindige rijkdom aan vormen in het oerwoud; men telt de soorten niet bij eenige dozijnen,

zooals bij ons, maar bij honderden. Waarheen men ook kijkt, ziet men andere boomen, andere stammen, ander loof. De boomen bereiken ongelooftelijke afmetingen; daar kan men zich bij ons nauwelijks een voorstelling van maken. Al hooger en hooger rijzen de stammen; de eene boomkruin steekt weer boven de andere uit. Boomen van alle leeftijden zijn hier vertegenwoordigd; hooge en lage groeien hier door en boven elkander; de Rimba groeit in verscheidene verdiepingen en lagen; het geheel bereikt soms wel een hoogte van zeventig, tachtig meter, soms nog meer. Wanneer men zich een weg baant door het oerwoud, dan let men eigenlijk niet op deze geweldige hoogte, deze valt alleen op, wanneer zich een riviertje door het dichte hout slingert, waardoor er een smalle open streep ontstaat tot boven aan toe, of wanneer er een woudreus ter aarde gestort is en in het ondoordringbare een bres heeft geslagen; maar anders is het te dicht gegroeid om den blik vrij te laten. Men loopt voort en ziet de stammen om zich heen staan en men kan slechts gissen naar hun gewicht; als zuilen, die door drie, vier tot zes man nauwelijks om-spannen kunnen worden, stijgen zij omhoog, en zoo hoog als men zien kan — geen enkele tak; 't gelijken masten van een reusachtig schip; heel bovenaan is een vrij kleine bladerkroon. Andere weer worden als het ware gedragen door een groote menigte sterke wortels, die zich op huizenhoogte tot één geweldigen stam vereenigen, weer andere stammen rusten op een soort van wortels, die als planken zoo breed zijn uitgegroeid en waartusschen zich donkere holen vormen; als geweldige slangen slingeren de wortels in ontelbare kronkels over den grond heen en zijn zodoende in staat voldoende steun te geven aan de reusachtige boomen. En tusschen die reuzen van het oerwoud in staan dunnere stammen en stammetjes, die als roeden de hoogte ingroeien. Ondanks den geweldigen omvang der stammen, zijn de kronen klein; soms ook kogelrond, soms in den vorm van een scherm, soms ook recht omhoog; ruimte om breed uit te groeien is er niet, zoodat de kronen door elkan- der groeien, als er maar een plaatsje voor hen te vinden is. Er heerscht een vochtige, zwoele warmte in het oerwoud, een broeikas-temperatuur, en alles tiert er ook even weelderig als in een broeikas, 't kleinste hoekje is volgegroeid. De stammen zijn licht van kleur, soms bijna wit, en heel in 't oogvallend schitteren ze door het bladerendak en het dichte loof heen. Dit loof is weer vol afwisseling; hier als veeren zoo fijn, zijn daar weer de bladeren zoo groot als borden; hier lancetvormig, daar rond of gelobt; daar scherp gezaagd, hier groot en daar klein; maar één eigenschap hebben alle bladeren gemeen, n.l. ze zijn alle donkergroen, lederachtig en glimmend; dit is een gevolg van het warme klimaat. Hierdoor geeft het oerwoud niet dien fijnen doorzichtigen indruk, dien onze loofbosschen geven; hier is het één donkere massa met ontelbare glinsterende lichtplekjes. Ook de grond is geheel dichtgegroeid; allerlei opslag en struikgewas is tot een dichte massa door één geslingerd, en zonder hakmes is het dan ook onmogelijk zich hier een weg door te banen. Het is dan ook niet te verwonderen, dat de aardbodem zelf bijna overal geheel kaal is en slechts met rottende bladeren is bedekt. Gras zal men zelden in het oerwoud aantreffen; wel een groote verscheidenheid kleine planten, die in de schaduw kunnen groeien, dikwijls met mooie bloemen. Maar als er daarboven een kleine opening in het bladerendak te vinden is, slingeren zich daar de lianen van den eenen tak naar den anderen, van den eenen stam naar den anderen, tot alles weer is opgevuld. Daar is een eindelooze verscheidenheid in. Soms zijn het honderde dunne draden zonder blad; soms gelijken het dikke kabeltouwen, ja, soms zelfs buigzame boomstammen. Dan eens zijn ze van den eenen boom naar den anderen gespannen, dan weer hangen ze in ontelbare kronkelingen en lange slierten naar omlaag, om ten laatste toch weer naar boven te groeien, waar zij heel in de hoogte onzen blik kunnen ontkomen; soms slingeren ze los naar beneden; een ander maal weer omklemmen zij de stammen, waartegen zij zich naar boven werken, zóó krampachtig dat ze hen dikwijls verworgen en diep in hun bast dringen, zoodat de stammen waarop zij steun hebben gezocht ten doode gedoemd zijn. Als een schroefdraad zijn ze om de stammen heen geslingerd, en als de storm de kronen heen en weer schudt, bewegen zij zeer elastisch met de stammen mee. Dikwijls ook gebeurt het — vooral op plaatsen, waar een ter aarde gestorte boom een opening heeft veroorzaakt — dat zij de stammen, de takken en een gedeelte der kronen

met een groen, soms kleurrijk tapijt bedekken. Bijzonder mooi is de Rotangpalm, van welks bast bij ons stoelzittingen gevlochten worden. Sierlijk groeit het jonge boompje op; aan ieder blad, zit een één tot twee meters lange slip, zóó taai, dat ze niet door te scheuren zou zijn; hieraan zitten harde, scherpe weerhaakjes. 't Is of die lange slippy op de loer liggen; haken ze zich in je kleeven vast, dan is er geen loskomen meer aan; eerder zou de stof aan flarden gaan, ja, eerder zou men allerlei wonden oploopen, dan dat de slippy zouden afscheuren. Het eenige middel om vrij te komen, is stil te blijven staan en ze voorzichtig met een scherp mes af te snijden of ieder weerhaakje, één voor één, los te maken. Met deze weerhaken grijpt de rotang om zich heen; op dunne stammen groeit zij omhoog, ver boven de hoogste kronen uit, en prachtig is het om daar, hoog in de lucht, de fijne, wiegelende palmkroon van de rotang te zien. Steeds hooger groeit zij, maar als een storm het oerwoud heen en weer schudt, zoodat de woudreuzen zich kreunend en kermend over en door elkander buigen, dan stort ook de rotang ter aarde, de onderste bladeren zijn afgestorven; zoodat zij zich daar niet meer heft kunnen vastklemmen; de lange, buigzame, dunne stam valt in een chaos van slingers naar omlaag, totdat hij door de levende weerhaken in zijn val wordt gestuit en ergens blijft hangen. Maar opnieuw groeit nu de rotangpalm de hoogte in; er ontstaat een nieuw kluwen van krachtige slingers, die op den grond en in de takken hangen; die van den eenen boom naar den anderen grijpen en zoo een groot stuk van het oerwoud in een ondoordringbaren warboel herscheppen; ondoordringbaar. Want ook de stammen zijn geheel bedekt met scherpe zwarte doornen van een duim lengte, die, hoewel ze arde, diep de huid binnen dringen en, als zij afbreken, gevaarlijke verwondingen kunnen veroorzaken. Zulk een stam nu bereikt een lengte van tweehonderd tot driehonderd voet, zonder meer dan een arm dik te worden. Het dichte rotangbosch moge heel mooi zijn, het gebiedt u zwijgend, toch uiterst voorzichtig te zijn. Want het is voor een mens volkomen onmogelijk er doorheen te gaan. Niets in het oerwoud is echter sierlijker dan juist deze grillige, verraderlijke chaos. ☼ Die dooreengeslingerde takken en lianen, kunnen soms zóó dicht zijn, dat zij boomstammen, die dood zijn gegaan en die op den grond neervallen, in hun slingers opvangen en met hun weefsel bedekken en — een mooi voorbeeld van den strijd, den strijd om het bestaan in het oerwoud — hen zelfs in hun dood niet met rust laten. Strijd is het kenmerk van het oerwoud; de lianen en slingerplanten vechten op karakteristieke wijze om hun bestaan, door zich met hun lange, dunne, buigzame stammen door het dichtst van het bosch heen te werken, om eindelijk, eindelijk voor hun kleine kronen een onbetwistbaar plaatsje te veroveren ver, in de zonnige hoogte; doch ook een andere plantengroep weet zich, al is het op iets meer bescheiden wijze, een goede plaats te verschaffen, n.l. de woekerplanten. Op stammen en takken, in de boomtoppen, ja, overal waar zich maar een plantje kan neerzetten, hechten zij zich vast. De zaadkorreltjes zijn als stof zoo fijn, of ze zijn van dunne vleugeltjes voorzien, waarmede ze dan door den wind worden weggevoerd, waarna zij tegen de vochtige stammen aankleven; daar komen dan viltachtige woekerplanten te voorschijn, die zich vast zuigen; of de zaden worden in de uitwerpselen van vogels overgebracht en kleven zóó aan de takken vast. Zoo ontwikkelen zich dan de meest uitéénloopende plantenmassa's, die voor een deel als ware woekerplanten van hun hospes leven, voor een ander gedeelte echter slechts bij hem wonen, zonder hem schade te berokkenen. De meest uiteenloopende varensoorten, zoodat bijv. de vogelnestvaren, ter grootte van een ooievaarsnest, die zich heel hoog, in het zonnelicht, neer heeft gezet, en orchideeën in de grootste verscheidenheid, vertegenwoordigen hoofdzakelijk deze epiphyten (1), die het laatste vrije plekje van het oerwoud innemen. Denkt men echter een rijke kleurenpracht te vinden, dan vergist men zich schromelijk; wel ziet men zoo nu en dan eenige helgekleurde bloesems, maar ze gaan in die zee van groen verloren. ☼ Soms vindt men afgevalen bloemen op den grond liggen, maar de boom, waar ze van afgevalen zijn, ziet men niet. Er gaat bijna geen maand voorbij, dat er geen boomen of planten in bloei staan; toch kan men in het oerwoud niet van kleurenrijkdom spreken; de bloeitijd is daartoe te veel over het geheele jaar verdeeld; ook zijn de bloemen over 't algemeen weinig

opvallend van kleur, zoodat men ze niet opmerkt. Mooi van kleur zijn soms de jonge, frissche bladeren, die rood- of geel-achtig fonkelen. Maar wanneer men alles in zijn geheel beschouwt, vallen ook zij niet op — de bladertooi van het oerwoud is donkergroen en grijsachtig groen, hetgeen iets eentonigs en doods geeft. Alles wat men er ziet is té veel om te bevatten; er heerscht niet de minste regelmaat — 't is overweldigend en verbijsterend; toch is de verscheidenheid niet zóó groot dat er niet enkele soorten zijn, die het geheel beheerschen — deze verscheidenheid is juist het mooiste van onze bosschen, in de steeds wisselende bodemgesteldheid groeien in hoofdzaak zeer verschillende planten, die steeds in elkanders gemeenschap te vinden zijn. Boomen blijven ten slotte boomen; bladeren blijven bladeren; groen blijft groen, al zijn er ook nog zoo veel tinten in. En juist, omdat er geen twee dingen eender zijn, omdat er verscheidenheid heerscht tot in de kleinste kleinigheden, heeft het grootsche geheel een eentonigen indruk. ☼ Als we een grooten tuin volplanten met alle mogelijke soorten van bloemen in alle kleuren van den regenboog, en de rooden, en gelen en de blauwen in groepen bij elkander zetten, kunnen wij een prachtig resultaat verkrijgen; planten we echter alles door elkander, dan kan het op zich zelf wel aardig zijn, maar als geheel is het dan toch eentonig van verscheidenheid. Denken we dan nog de paden en boschjes, en alles wat afwisseling kan brengen, weg, dan wordt het, niettegenstaande de kleurenpracht van ieder bloempje op zich zelf, eentonig. En zoo is het in het oerwoud. ☼ Maar datgene, wat juist in het oerwoud allereerst de aandacht trekt en het er zoo belangwekkend maakt, is de onbarmhartige strijd, die alom gestreden wordt. „Maakt plaats! Maakt plaats!” is de kreet, die in het zwijgen van het gehele maakt verborst. Maakt plaats, roept de woudreuzen en onverbiddelijk maakt hij van zijn kracht gebruik; om plaats smeekt het jonge gewas, om een klein plaatsje bedelen de lianen, en bescheiden slingeren zij zich door de sterke armen van hun veel forskere kameraden heen, en de woekerplanten weten zich door list een plaatsje te verschaffen. En zonder onderscheid schenkt de natuur hun allen warmte en vocht veroverend! Alles groeit overdadig en weelderig. En alles verdringt en belemmert en hindert elkander; niets kan zich volkomen uitleven, ze moeten zich allen verweren en allen doen hun best om te overwinnen. Zoo heerscht er dus een zwijgende maar verwoede strijd — en hij, die weet te luisteren, zal in de diepe stilte van het oerwoud het gedempte kermen kunnen hooren van den wanhopigen strijd om het bestaan. ☼ Slechts de dood kan hier helpen! En dat doet hij dan ook. Uitgeput en ontzield vallen de reuzen bij generaties ter aarde. Langzaam sterven zij af; dood en vermolmd blijven zij in het weelderige dichte takkennet hangen, maar eens komt het einde; met donderend geraas stort de reusachtige stam op den grond, en dood om zich heen verspreidend, slaat hij een bres in de wereld van kleinere planten; in de rust des grafs ligt hij ter neer: en in zijn dood nog eischt hij een plaats. Het geheele wortelcomplex heeft hij meegetrokken, en als een geweldige muur steken de wortels met dreigende armen omhoog. Er is een diep gat in den bodem gekomen, dat door het vele vocht al spoedig in een moeras is veranderd. Maar er is plaats gekomen; de dood heeft moeten wijken voor het jonge leven: overal begint het te groeien en haast even gauw als het gekomen is, is het gat weer dichtgegroeid; onverstoorde woedt de strijd voort. Daar liggen ze dan, de takken, de stammen, de boomen, groote en kleine, door elkander, als offers van dien strijd. Dan eens liggen ze daar, als een geweldige hindernis, waar zelfs een olifant niet dan met de grootsche moeite over heen kan komen; dan weer geheel vermolmd en verteerd in elkander gezakt, als het wrak van een gevallen grootheid. En als het nacht wordt en alles in het duister wordt gehuld, begint de vermolmden stam blauwachtig-groen te phosphoriseeren en een geheimzinnig licht door het zwarte woud te werpen. ☼ Rusteloos doet de dood zijn werk. Dan eens verweg, dan weer vlakbij, klinkt het soms als het geweldig gedreun van den donder, soms als een gedempt kermen; soms ook als een zwak murmureeren. Maar toch voortdurend klinkt dit indrukwekkend „Memento mori.” En ook gij, mensch, zijt in het oerwoud in voortdurend levensgevaar; vermijd den vermolmden reus, — gij weet niet wanneer hij ter aarde zal storten; zet u in zijn nabijheid niet neer; en wanneer gij u voor den nacht ter ruste legt, onderzoek dan eerst alle stammen in uw omgeving opdat ge niet in uw slaap vermorzeld zult worden.

(Wordt vervolgd).

1) Planten die op boomen leven, doch geen parasieten zijn.

GEZICHT TUSSCHEN DE ZEEDENNEN OP EZE (HET OUDE EZA).
OP DEN ACHTERGROND MONT FERRAT EN NOG VERDER MONT BORON BIJ NICE.

ROTSFORMATIES EN PLANTENGROEI AAN DE AZUURKUST.

III.

WIE van een der punten van het schiereiland La Garoupe, van waar men een vrij uitzicht naar het Noorden en Oosten geniet, het grootsche panorama rondom zich ziet, zal achter de tot steeds grooter hoogte zich verheffende bergketenen der Zeealpen, van welke de Vésubie en de Tinée, linkerzijrivieren der Var, haren oorsprong nemen, de scherpomlijnde, besneeuwde toppen der Cottische Alpen tegen den blauwen hemel zien schitteren. Aan zijn voeten strekt zich over een lengte van verscheidene kilometers een laag, hier en daar heuvelachtig terrein uit, dat opgebouwd is uit de oudere en jongere afzettingen van de Var, de belangrijkste der vele wateren, die tusschen Antibes en Nice hun weg naar zee volgen. ☞ Nice — la belle, l'enchanteresse — deze heerlijke mededingster van Cannes, ligt aan de grens van deze jongere gronden en het kalkgebergte der Zeealpen, dat tot aan Menton het meest grootsche en meest belangrijke deel der Fransche Riviera is. De talrijke uitloopers, die dit kalkgebergte meer of minder ver zeewaarts zendt en een der vele bekoorlijkheden van dit kustgedeelte uitmaken, vangen even voorbij Nice met den minst aanzienlijken, den Mont Boron aan, voorbij Villefranche door een veel grooteren, den Mont Ferrat gevolgd. ☞ Wanneer wij het uitgestrekte afzettingsgebied der Var wegdenken, dat deze nu nog in bepaalde gedeelten van het jaar tot een bruisenden stroom aanzwellende rivier uit het rotspuin van het hooge achterland heeft opgebouwd, verandert voor ons oog het geheele kustgedeelte tusschen Nice en Antibes in een zeer breede en diepe golf, die tot aan het punt, waar nu St. Martin du Var ligt, zich moet hebben uitgestrekt en wier omrandingen resp. in de Kaap van Antibes en de Kaap Ferrat eindigden. Willen wij ons een voorstelling maken van de aanzienlijke verplaatsing van gesteentemateriaal, dat in samenwerking met de zee in den loop der tijden hier aan de gedaanteverandering der kust heeft gewerkt en eindelijk de geheele opvulling der baai heeft tot stand gebracht, dan zullen wij op het spoorwegtraject Antibes—Nice met een nauwkeurige beschouwing van het landschap kunnen volstaan, waarvan wij den bodem overal, vooral in de heuvelachtige gedeelten, opgebouwd zien uit een weinig vast conglomeraatgesteente, — zooals de aardkundige een gesteente noemt, dat aan rolsteenen zijn oorsprong dankt, die door een of ander bezinksel of cement aan elkander verbonden zijn en waardoor de Var nu haar weg naar zee neemt. Maar

wie zich van de enorme ontblooting of denudatie van het gebergte, dat de Var sedert honderdduizenden jaren heeft gevoed, door een nog sterker voorbeeld wil overtuigen, zal ons moeten volgen naar een zeer merkwaardig oord in de onmiddellijke omgeving van Nice, dat om zijn phantastische en indrukwekkende natuur terecht vermaardheid heeft verkregen, en als het doel van een der meest loonende excursies van een halven dag wordt vermeld. ☞ Wij nemen daartoe de elektrische tram, die ons in twintig minuten uit Nice naar het stille en landelijke St. Sylvestre brengt, vanwaar wij na een wandeling van tien minuten het heerlijke natuurwonder hebben bereikt. De weg voert ons door een rijkbegroeid heuvelterrein, opgebouwd uit het zachte conglomeraatgesteente, waaruit de vele rolsteenen, die aan weerszijden van den weg verspreid liggen, door de verweering weder zijn vrijgekomen, terwijl de nu weinig stroomende beek zorgde voor wegvoering van het kleiachtig bindmiddel. ☞ Steeds hooger en steiler worden de heuvels en het duurt niet lang of wij staan vóór den ingang van den beroemden „Vallon obscur”, een ongeveer 40 M. diepe, op enkele plaatsen slechts 1 M. breede kloof met loodrechte wanden, die met het heerlijkste groen van varens, mossen en andere kruiden bekleed zijn. De beek, die deze diepe kloof in de oude aanspoelingsproducten der Var heeft ingesneden, bevatte in September, toen wij dit oord bezochten, hier weinig water, maar toch kwamen wij niet zonder natte voeten over de rolsteenbedding heen aan het andere einde, waar wij vier kunstschilders in het kille halfduister bezig vonden, deze phantastische natuur op het doek te brengen. ☞ Wie gaarne verband zoekt tusschen zijne waarnemingen en wie de on-aanzienlijke beek, die in een groot deel van het jaar haren insnijdenden arbeid staakt, op den bodem dezer diepe kloof beschouwt, wie de reusachtige puinophooping op deze wandeling omhoog ziet rijzen, door de Var in den loop der tijden hier aangevoerd, zal den aardkundige, die deze conglomeraten wegens de er in gevonden zeeschelpen en mede in verband met de periode van oprichting der Zeealpen, een jong tertiairen of pliocenen ouderdom toekent, waarlijk niet van een te groote phantasie beschuldigen, als zijn bepalingen van den absoluten ouderdom van het geheele complex van aardlagen hem steeds voeren tot meerdere jaarmillioenen. ☞ Dat op deze pliocene afzettingen tusschen Antibes en Nice met hare herhaalde afbouw een groote ontwikkeling heeft bereikt, behoeft na onze waarnemingen in de omgeving van de Vallon obscur niet meer te worden verklaard. ☞ Men wijdt zich hier aan de

polycultuur, d.w.z. men kweekt er van alles: tal van groenten, als erwten, fijne prinsesseboonen, artisjokken, aardappelen, uien en tomaten voorzien niet alleen der markten van Nice en andere plaatsen der kust, doch worden in steeds grooter hoeveelheden naar Lyon en Parijs verzonden, ten einde er de steeds toenemende vraag naar vroege groenten te bevredigen; uitgestrekte boomgaarden leveren kersen, perziken en vijgen, terwijl wijngaarden, vooral zeer talrijk aan de zijde van Nice, fijne tafeldruiven en twee zeer gezochte wijnen opleveren. ☼ Voegen wij hier nu bij deze zeldzame plantensoortrijkheid de vele palmen, agaven, aloës, en cactussen, die de vele landhuizen in soms wilde groepeerings omgeven, dan is de vergelijking van het lage kustgedeelte tusschen Antibes en Nice met een grooten Oosterschen tuin zeker niet overdreven. ☼ Maar terwijl dit naar het Noorden openliggende terrein nog wel eens van de „Mistral” heeft te lijden, die van het hooge bergland zich door de dalen naar de zee heenwringt, is dit oostwaarts door de plotselinge verandering der kust zelden of nooit het geval. Bij Nice rijst, evenals te Antibes in het Z.W., het kalkgebergte uit de pliocene aanspoelingsgronden der Var om hoog, en vangt de zoo schilderachtige kalksteen-

kust met hare steeds hooger en steiler zich verheffende bergwanden aan, die deze geheele kuststreek tegen de uit het Noorden waaierende winden afdoende beschutten en haar hebben omgetooverd in een nog steeds toenemende reeks winterstations, die van de zee uit gezien doen denken aan een slingerende witte keten tusschen den blauwen hemel en het azuurblauw der zee. ☼ Vooral het kustgedeelte tusschen Villefranche en Eze, met Beaulieu als centrum, is door de aan alle zijden beschutte ligging bijzonder bevoorrecht, waarbij nog komt, dat de van la Vésubie afkomstige beken hebben in staat gesteld, hier een verscheidenheid van tropische planten bijeen te brengen, die den naam „Petite Afrique” voor Beaulieu en omtrek volkomen rechtvaardigt. ☼ De herhaalde afwisseling van schier-eilanden en kapen, die het kalkgebergte der Zeealpen meer of minder ver in

zee zenden, met evenzoovele verrukkelijke baaien, ingesloten tusschen rijkbegroeide steil uit het azuurblauwe water oprijzende rotswanden, maakt het traject Nice—Menton per trein of electrische tram, steeds zoo dicht mogelijk de algemeene kustlijn met al zijn bochten volgende of deze door tunnels snijdende, tot het schoonste deel der geheele Riviera. ☼ Van het idyllisch verblijf van mijn gastheer uit, den bekenden Hollandschen etser Ph. Zilcken, boven tegen de helling van den Mont Beron, met zijn verrukkelijke beplan-

Foto Giletta.

HET DAL DER VAR, NABIJ ST. MARTIN-DU VAR.
DOOR DE BREEDE ROLSTEENBEDDING LOOPEN IN DEN ZOMER SLECHTS
SMALLE WATERADEREN.

ting — een Oosterschen tuin gelijk — van cactussen, agaven en andere exotische gewassen, wild dooreen gemengd met het geheele jaar door bloeiende en tot hooge struiken opgroeiende Pelargoniums aan mijne voeten, heb ik menig uur dit landschap in mijn geheugen prenten. Hier is de blik wel aan de eene zijde beperkt door den Mont Ferrat, aan de andere zijde door het gebergte van la Garoupe, doch de telkens afwisselende tinten en kleurcontrasten, die de veranderende belichting te voorschijn roepen, en de machtige indrukken bij avond, wanneer Nice hare guirlandes van gas en electrisch licht ontsteekt, of wanneer de maan de baai vóór Mont Ferrat met een gouden glans overgiet, zijn met geen pen te beschrijven. ☼ Doch een grootscher panorama is niet te denken, dan dat, hetwelk men van het oude Eze uit, voorbij Beaulieu, geniet, vanwaar

Foto Giletta.

MENTON, GEZIEN VAN DE OOSTELIJKE OMRANDING DER BAAI, IN DEN KRIJTKALKSTEEN
UITGEHOLD. OP DEN ACHTERGROND DE HARDERE JURAKALK-UITLOOPER VAN KAAP ST. MARTIN;
NOG VERDER DE JURAKALKKROTS VAN MONACO. OP DEN VOORGROND MARGARIETEN (ANTHEMIS
FRUTESCENS), ALS SNIJBLOEM ZEER GEZOCHT.

men ook oostwaarts de aan kapen en baaien rijke kust tot voorbij Menton kan overzien, ja zelfs, bij een bij uitstek transparante atmosfeer, Corsica, den fijn ingesneden kam der Appennijnen, en aan de andere zijde het woeste bergland van l'Estérel en het sombere massief van les Maures kan onderscheiden. ☞ Is het te verwonderen, dat aan een zóó beschermde kust, waar de zon dag aan dag op de kalkrotsen brandt, de flora der tropen naar het Oosten zich nog meer geaccentueerd heeft; dat de olijf hier enorme afmetingen bereikt en als schaduwboom dient voor een uitgebreide violen-cultuur (violette de Parme); dat de oranje er rijpe sinaasappelen voortbrengt en de citroen het geheele jaar door bloemen en vruchten draagt; dat de „figue de Barbarie”, een cactussoort met haar groote gele bloemen en roode eetbare vruchten, te Eze in het wild groeit, en in grootte wedijvert met de meters hooge bloemkandelabers der Agaven; dat de in zoovele opzichten nuttige Eucalyptus-boom, door Thuret het eerst uit Australië ingevoerd, hier steeds meer naar waarde wordt geschat en eindelijk dat tal van bloemen, als rozen, anjelieren, vergeetmij-nieten, margarieten, violieren, reseda's enz. op terrassen tegen de bergen, o.a. te Villefranche op de terreinen van den

kweker Ardisson, op groote schaal gekweekt worden? ☞ Maar keeren wij weder naar ons eigenlijk onderwerp terug, en vragen wij, welke krachten de natuur in staat heeft gesteld, hier een zóó grooten rijkdom van wonderen van idyllische schoonheid te vereenigen, en aan dit deel der Riviera een kustvorm te schenken, die eerder doet denken aan het weloverdacht plan van een tuinarchitect? ☞ Een aandachtige beschouwing der geologische kaart van het Departement des Alpes Maritimes, in ons tweede opstel reeds genoemd, en een daarbij zorgvuldig letten op de beteekenis der kleuren, zal ook den ongewijde op weg kunnen helpen; want wanneer hij ons met aandacht gevolgd heeft op onze tochten langs de Azuurkust, zal hij onmiddellijk aan een verband denken met de geologische formaties, die in deze vierde Afdeeling het kustgebergte samenstellen. ☞ Wanneer wij de jongere vormen, die hier in het tertiaire en het kwartaire tijdvak tot ontwikkeling kwamen, en die, zooals wij zagen, op sommige plaatsen niet onbelangrijk aan het tot stand

komen van het tegenwoordig bodemoppervlak hebben medegewerkt, niet medetellen, dan nemen aan de kustformatie tusschen Nice en Menton afzettingen uit de Jura- en de Krijtperiode deel, welke periode het groote secundaire tijdvak afsloot. ☞ Vreemd zal het hem echter toeschijnen, dat deze afzettingen in de Jura- en in de latere Krijtzee in dit deel van het Departement op een nog grilliger wijze in elkander grijpen, dan de Trias- en Juralagen aan de tegenovergestelde zijde der groote golf, die vóór de pliocene periode tusschen Nice en Antibes diep het land binnendrong. ☞ Ook hier zal hij echter voor de ligging van in verschillende geologische perioden neêrgelegde zeebezinksels in de volgorde van hunnen ouderdom, van West naar Oost *naast* in plaats van boven elkander (zie het tweede artikel) vermoedelijk niet zoo spoedig een verklaring gereed hebben. ☞ Minder moeite zal hij wellicht hebben, om, in verband met dit in elkander grijpen, de oorzaak te vinden van de herhaalde afwisseling van diepe baaien, waarin op den bodem van het onbewogen water de heerlijk groene wier- en zeegrasvegetatie zichtbaar is, met schiereilanden en kapen met hun eeuwig groen en zeldzaam weelderig plantenkleed. Want de kaart zal hem leeren, dat het juist de laatste zijn, waar, als

op la Garoupe, de Juraformatie aan de oppervlakte ligt, terwijl de baaien grootendeels door het Krijtgebergte omrand worden, — dat de gedaante der kust hier dus, evenals elders, aan den grooteren of geringeren weêrstand te danken is, die het kalkgesteente aan de vernietigende werking der zee biedt. ☞ Een wandeling van Beaulieu naar Kaap Ferrat zal hem allen twijfel weg-nemen, want de verrukkelijke weg voert hem eerst geruimen tijd langs met een rijke vegetatie bedekte rotswanden, uit een gemakkelijk verweerbaar mergelgesteente van het bovenste Krijt gevormd, waarop nabij de eigenlijke kaaphardere kalksteenen van de bovenste Jura volgen, en waardoor het tevens verklaard wordt, dat de Mont Ferrat aan zijn uiteinde breeder is, dan nabij zijn verbinding met het vasteland. ☞ Maar de onderscheiding in Jura en Krijt is voor dit gebied nog niet voldoende, want wij lezen uit de kaart, dat onderste, middelste en bovenste Jura-vormingen aan de grillige doorenstrengeling dezer lagen aan de oppervlakte deelnemen en dat het tevens hieraan is toe te schrijven, dat nu eens de jongere Juragesteenten den bodem der schiereilanden en kapen vormen (Mont Boron, Mont Ferrat, Kaap St. Martin), dan weêr de oudere afdeelingen dezer formatie (la Garoupe, Kaap d'Ail, de rots van Monaco,

met zijn schat van botanische heerlijkheden, en een kort stukje kalkkust ten Westen van den Mont Beron). ☞ Daar de branding, die hier dikwijls zeer hevig kan zijn, de baaien steeds dieper tracht te maken en de randen der schiereilanden en kapen tracht af te brokkelen en uit te schulpen, zijn in dit kustgedeelte overal smallere en bredere stranden ontstaan, over wier bodem een menigte afgeronde kalkrolsteenen verspreid liggen, die vóór de rotswanden terrasvormig worden neêrgelegd. Deze zoo heerlijk beschutte stranden, soms omringd met de weelderigste tropische vegetatie, maken voor velen een der grootste aantrekkelikheden van dit kustgedeelte uit. ☞ Hoe is nu de ingewikkelde verspreiding der vele aan de oppervlakte tredende geologische formaties van zóó uiteenlopenden ouderdom in het door ons bereide gebied tot stand gekomen? Hoe moeten wij verklaren, dat hetgeen wij boven elkander verwachten, nu naast elkander ligt? ☞ Hier zijn wij genaderd tot het moeilijkste probleem, dat de

Foto Gilletta.

COCOSPALMEN AAN DE GOLFE JUAN.

aardkundige heeft op te lossen, en waarom trent betreffende dit uitgestrekte bergterrein het laatste woord nog niet gesproken is? ☞ De volgende regels zullen dan ook slechts kunnen dienen, om bij hen, die ons op onze tochten tot hertoe hebben willen volgen, belangstelling te wekken voor een onderwerp, dat in de aardkunde heet: de tectoniek der plooiingsgebergten. ☞ Reeds vroeger zagen wij, dat de spanningen in de aardkorst, tengevolge van de voortdurende afkoeling en samentrekking van het aardbinnenste, veelvuldig door verzakkingen langs spleten tot uiting komen (Golf du Lion). Maar als nevenwerking treedt daarbij het niet minder belangrijk en gemakkelijker waarneembaar verschijnsel der bergvorming op, d.w.z. plooiingen der aardlagen, waardoor boven elkander liggende aardlagen van uiteenlopenden ouderdom hoog boven den zeespiegel omhoog worden geheven. ☞ Maar van het oogenblik af, dat een niveauverschil is tot stand gekomen, vangt de arbeid van het stroomende water aan, dat weder tracht gelijk te maken hetgeen door aardsche krachten tot stand was gekomen. ☞ De bergterreinen langs de Azuurkust behooren nu tot de echte plooiingsgebergten, wier opheffing aan het einde van de Krijtperiode een aanvang heeft genot men, en met tusschenperioden van betrekkelijke rus-

tot ver in het Tertiaire tijdvak, heeft voortgeduurd — en die door de voortdurende gesteenteverwijdering of denudatie, waaraan zij gedurende lange perioden hebben blootgestaan, tot ruïnes geworden zijn. ☞ De phantasie zal nu den lezer in staat moeten stellen, zich voor den geest te roepen, hoevele mogelijkheden zich hebben kunnen voordoen, naar gelang van de sterkte van den druk, de richting en de periode of perioden waarin deze werkte, en van den graad van ontblooting van het oorspronkelijk gebergte. ☞ Ook op dit gebied valt er aan de Azuurkust voor den liefhebber van natuurstudies veel te zien. Hopen wij, dat wij hem daarbij tot gids zullen zijn geweest!

DR. H. VAN CAPPELLE.

Verbeteringen in het eerste artikel.

☞ Blz. 41, 1e kol., regel 12 van boven, moet achter „600 M.” volgen: en waarachter het hoogere gebergte zich verheft. ☞ In het onderschrift der onderste plaat op dezelfde bladzijde leze men in plaats van *zeewier*: *zeegras*.

In Oost-Groenland.

KLEINE VOGELS.

WIJ hadden daar zoo dikwerf gezeten; het was ons lievelingsplekje daar op de verste scheer, want van daaruit konden wij een groot stuk van den zuidelijken horizon zien — vandaar konden wij uitzien naar het schip, waarnaar wij zoo vurig verlangden, en iederen dag, als de zon scheen, zaten wij daar trouw, tuurden naar het zuiden en spraken over het schip en ons geboorteland. Maar dat leek zoo ver weg. Meer dan drie jaar waren wij in Groenland geweest en ruim twee jaar hadden wij op een schip gewacht; misschien moesten wij nog een jaar wachten, misschien zouden wij nooit daarginds in het zuiden masten aan den horizon zien opkomen — ach ja, het was zoo hard, zoo hard daaraan te denken, wij voelden ons zoo nameloos verlaten. Veel hadden wij samen niet te praten, wij waren uitgepraat geraakt in den langen wachttijd — maar de hersenen, die niets te verwerken hadden, deden hun best stof van behandeling te vinden, zij hadden de gezichts- en gehoorzenuwen te hulp geroepen, langen tijd zonder resultaat, maar eindelijk toch kregen de ooren wat te doen — er weerklonk een gepiep en gesnater, en toen wij ons om heen keken, zagen wij vlak bij ons een troep duikers. ☞ Wat waren zij vroolijk, die prachtige, zwartglanzende vogels; zij zwommen rond, langzaam en gelijkmatig; daarop schaarden ze zich in een rij en zetten er vaart achter, het schuim spatte om hen heen, en de helroode pooten glinsterden in het water. Maar toen kregen ze weer iets anders in 't hoofd — wip, veranderden zij van koers, kwamen in een colonne terug — verdeelden zich, zwommen om het hardst, en als op commando doken zij alle in het water, een oogenblik — een paar roode pooten met uitgespannen zwemvliezen sloegen in de lucht — en de oppervlakte van de zee was weer glad en effen, de kleine, vroolijke duikers waren naar den bodem gedoken, waar zij heel diep onder de oppervlakte van de zee voedsel vonden voor zich en hun jongen, die in warme nesten hoog op de rotsen zaten, waar de vossen niet konden komen en de raven ze niet vinden konden. ☞ Dat was gezelschap voor ons, het was aardig naar de vogels te kijken, het gaf afleiding en stof tot conversatie — en heel wat. Wat hadden zij dien winter gezien! Terwijl wij hier in het ijs ingesloten zaten duizenden mijlen van de eerste menschen verwijderd, waren zij geweest in de streken, waar menschen wonen en de zon nooit verdwijnt ...

Foto Giletta.

GEZICHT OP EEN DER BAAIEN TUSSCHEN NICE EN MONTE-CARLO. TEGEN DE BERGHELLING BLOEMENCULTUUR OP TERRASSEN.

spreekt toch kleine vogels, spreekt en vertelt ons alles! ☞ Maar de kleine vogels hadden wel wat anders te doen, zij hadden het druk met zwemmen, in lange rijen gingen zij er van door, trokken zich in colonnen samen of doken naar den bodem van de zee, en in dien tusschentijd zaten wij eenzame zielen er over te praten waar de vogels dien winter geweest zouden zijn en of we ze nog eens zouden zien wegtrekken, of — ja, of, of het schip vóór dien tijd komen zou. Hè, als het eens kwam met berichten van bewoonde streken, van vader en moeder en alle vrienden daarginds — wat was dat, dat als het ware ons hart ineen deed krimpen, — was het de gedachte, dat we hen misschien nooit terug zouden zien? ☞ „Hallo Iver, wat bezielt ons toch,” riep ik vol ergernis uit, „zitten we ons hier niet het ergste voor te stellen, terwijl er nog lang geen reden voor is, kom, laat ons iets gaan doen, laten wij de duikers dooden, we hebben gebrek aan vleesch, daar zwemt ons middageten voor morgen !” ☞ Maar op hetzelfde oogenblik

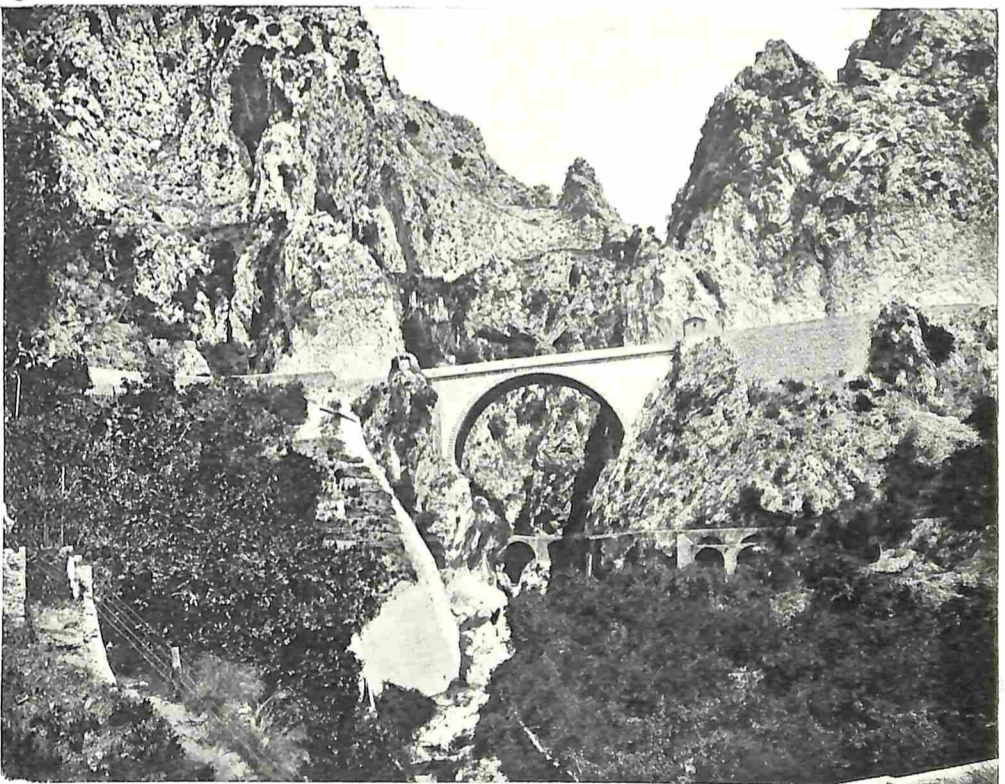

Foto Giletta.

PONT SAINT-LOUIS BIJ MENTON. TOT WILDE ROTSPARTIJEN VERWEERDE KALKSTEENBERGEN. HET OP VELE PLAATSEN ROODVERWEERDE KRIJTGESTEENTE VORMT DE BEROEMDE „ROCHES ROUGES” VAN MENTON.

verhief een van de kleine vogels zich boven het water, vloog naar de nesten, naar de jongen, die luid piepten van vreugde, steeds luider, hoe hoger de moeder kwam — een veelstemmig gepiep, en daarop stilte — het nest was bereikt. De zeester, die de moeder buitgemaakt had en meebracht, werd onder de hongerige jongen verdeeld. ☼ Dat redde de duikers. Nog maar enkele minuten te voren hadden wij gedacht aan degenen, die ons lief waren, aan onze eigen moeder — en konden wij nu met haar beeld in onze gedachten en met den weerklank van haar verdriet in het hart, koelbloedig deze vroolijke moeders doodschieten en de jongen daar in de hoogte van honger laten sterven? Neen, dat konden wij niet. Wij hadden veel doorgemaakt, groote en bittere teleurstellingen hadden wij gekend, en dat had ons mededoogen en barmhartigheid geleerd, terwijl de grootsche eenzame natuur ons tevens geleerd had een nemesis te vreezen. ☼ „Laat ze leven, laat de jongen daar in de hoogte toch gevoederd worden, wij zullen het wel zonder hun moeders stellen, laten wij naar kooi gaan — misschien komt er van nacht een schip, en dan kunnen de vogels leven zoo vroolijk en blij als wijzelf — als er een schip komt!” En met onze buks over den schouder sprongen wij van den eenen steen op den anderen, totdat wij de hut, onze eenvoudige woonplaats, bereikten. ☼ Daar kropen wij in onze slaapzakken en lagen te praten over de kleine duikers, probeerden elkaar wijs te maken, dat een goede daad belooning met zich zou — ja moest brengen. En het gebeurde inderdaad. Tevreden over ons zelf sliepen wij in — onzen laatste nacht in Groenland. ☼ Want drie uur later kwam de bevrijding, waarop wij twee jaar gewacht hadden; drie uur later was het onvoorziene gebeurd, slechts drie uur later drukten wij andere menschen de hand na verloop van acht en twintig maanden, in den loop van drie uur waren wij zeker van onze terugreis naar ons vaderland, de droom was in vervulling gegaan, de belooning gekomen. ☼ Dat wij gelukkig waren, behoef ik nauwelijks te zeggen, dol van vreugde waren wij — dat was niet meer dan natuurlijk — onze hersenen weigerden — hoe kon het anders?

— want een vreugde zooals die slechts aan zeer weinigen vergund is te beleven, vervulde ons en duwde al het andere op zij, behalve de dankbaarheid voor de onverwachte bevrijding, en daarna een jubelende vreugde over het feit, dat wij de duikers gespaard hadden — wees barmhartig, en u zal barmhartigheid geschieden — dat voelden wij, en het eerste, wat wij tot elkaar zeiden, toen de vreugde eenigszins bezonken was en onze hersenen weer konden werken, was niet iets over het heerlijke schip of de aanstaande terugkeer, neen, — maar over de duikers. Iversen liep rond en riep mij. . . „Zeg, waar zit jij, wat is het toch goed geweest, dat wij die kleine vogels niet doodgeschoten hebben”.

Naar het Deensch van E.J.N.A.R. MIKKELSEN.

Nest met eieren van de Meerkoet.

LIEVER zou ik u de afbeelding toonen van de meerkoet zelf, doch daartoe ben ik, na vijftien seizoenen van vogelfotografie, nog niet bij machte. Ofschoon ik wel pogingen aangewend heb, is het me nog niet mogen gelukken, de meerkoet voor de lens te krijgen. Het feit, dat ik dezen vogel ook nog nooit als reproductie van een foto in een tijdschrift zag, gevoegd bij mijn allereerste ervaringen aangaande dezen vogel, schrikte me ook wel af, mijn pogingen te blijven herhalen. Zoo gauw ik in het riet een gangetje maakte, waarin op een afstand van drie meters voorloopig, de camera kwam te staan, liet de meerkoet ijskoud huis en haard in den steek. Van een collega vogelfotograaf las ik, dat hij dezelfde ervaringen had, zoodat ik, zoolang er ander materiaal overbleef, de meerkoet aan haar lot overliet. ☼

Evenwel dacht ik den vorigen winter de kans te krijgen. Natuurlijk niet op of bij een nest, maar toch in de vrije natuur. In de bekende inlagen aan Schouwens zuidkust, waarover we het in dit blad al meermalen hadden, verblijven in den winter honderden meerkoeten. Nu vroom het dien winter hard, zoodat de plassen gauw met een dikke ijslaag bedekt waren. In de groote wakken zaten dan duizenden vogels, meerkoeten en allerlei soorten van eenden, ook ganzen en ook zag ik er de prachtige wilde zwanen. Een zoo'n wak lag vlak langs den dijk en van daaruit kwamen dan koeten en smienten de bermen van den dijk oploopen, om gras te eten. De dijkhelling zag er dan werkelijk zwart van de koeten. ☼ Op een Zondag daar met een vriend langs komende, zag ik zoo'n tooneel. Natuurlijk gingen, bij onze nadering, alle vogels er vandoor. Een kwartier later stond op den berm, midden voor het wak, mijn camera met het „stapcontact” een meter er vóór, gereed gelegd. De groote massa vogels hier, gaf een goede kans. Allicht trapte er een op zijn wandeling naar den dijk op het contact. ☼ Mijn vriend ging aan den dijk liggen pl.m. 50 M. rechts, ik 50 M. links van het toestel. Weldra kwamen de koetjes weer den berm op. Door elk van zijn kant, mijn makker en ik, bedaard wat op te schuiven, naar het wak toe, dreven we de koeten zóó dicht naar de camera, dat we beiden goede hoop hadden, contact gehad te hebben. 't Bleek niet zoo te zijn, doch we waren overtuigd, dat we geslaagd zouden zijn, als we een halven dag in plaats van een half uur

den tijd hadden gehad. Ik stel me voor, bij voorkomende gelegenheid dezen winter, weer een poging te wagen. ☼ Dezen zomer heb ik op andere wijze getracht, de meerkoet te kicken. In een plas, dicht bij mijn woonplaats n. l., waren verscheidene paren meerkoeten met vlugge groote jongen. In het open water, een meter of 5 van het riet af, had een dezer paartjes een massa plantentrommel bij elkaar gesleept en zoo een eilandje verkregen, waarop de leden van het gezin op hun zwemtochten even konden toeven. Ik zag weer een nieuwe kans om deze zwartjassen te kicken. Ik zette dus de camera in de boot, nam

een stevigen, dikken paal mee en boomde naar het eilandje. Drie meter er vandaan sloeg ik den paal in den bodem, spijkerde er een plankje op en bevestigde daarop de camera, terwijl ik den dubbelen koperdraad naar het eilandje leidde en daar het contact bevestigde. De vogel moest dan zichzelf fotografeeren. Ik voer weg, reed naar huis en ging 's avonds mijn spullen halen. Geen meerkoet was in den tijd van 3 à 4 uren op het eilandje geweest. Ook hier mocht ik mijn doel dus niet bereiken. En toch heb ik geen rust, voor ik den vogel op de plaat heb. Zoo mooi is hij wel niet; dof zwart van kleur en lomp van bouw. Maar de helder witte snavel en voorhoofdsplaat geven den vogel weer iets zoo karakteristieks, dat een mooie foto een aanwinst zou zijn, die ik zeer op prijs stellen zou. . . . ☼ Tot zoolang moeten we op het nest met eieren zitten kijken. Het nest is niet veel meer dan een kunstlooze opeenhooping van grove rietstengels tusschen het hoogopgaande, nog groeiende riet, in den regel vlak langs het open water. Het vertoont maar weinig uitholling, terwijl vaak een flauwe helling van hier naar het water leidt. De vogel legt in hetzelfde nest tot 16 eieren toe, doch meestal vindt men ze met 10 eieren of daarbeneden. Ze zijn vrij groot, mooi van vorm en tekening. De kleur is licht leemkleurig, met kleine, zwarte spikkels, van de grootte van een speldekop, vrij spaarzaam bezet. ☼ De meerkoeten zijn geen aangename vogels, schuw voor den mensch en twistziek onder elkaar. Waar de kleine kuikens der tamme eenden te dicht naar hun nest afdwalen, maken ze die zonder vorm van proces dood.

J. VIJVERBERG.

NEST MET EIERN VAN DE MEERKOET.

Een verwante uit tropische streken van den Maagdenpalm.

IEDER, die belang stelt in plantkunde en bloemcultuur, kent wel den Maagdenpalm, *Vinca minor* L., een immergroene, overblijvende, winterharde plant, uit de familie der *Apocynaceae*, die hier en daar in ons land op belommerde plaatsen, tegen bermen, onder heggen en aan slootkanten voorkomt. In Zuid-Limburg vond ik haar veel tegen hoge kanten langs den weg en onder ruig struikgewas, weelderig voortgroeïend tusschen opschietende varens, hondsdrif en andere planten. 't Is een allerkeurigst plantje met zijn langwerpige, gladde, donkergroene blaadjes, die paarsgewijs aan de dunne groene stengeltjes staan geschaard. Men kan bij deze plant tweeërlei soort van stengels onderscheiden, liggende, welke over den grond groeien, daarbij op de knopen wortels vormend, en zoo voortkruipend over den bodem; en opgerichte kortere stengeltjes, welke in het voorjaar de bloempjes geven. Die bloempjes zijn keurig van bouw en kleur. Ze ontwikkelen zich alleenstaand uit de oksels der bladeren, en blinken vriendelijk en bekoorlijk tusschen het stemmige groen. Ze zijn helder lichtblauw van kleur, soms ook wit, en bestaan uit een vijfdeelig kelkje, een trechtervormige bloemkroon met vijfdeeligen zoom, vijf meeldraden en een stamper met naar boven verdikte stijl, eindigend in een tafelbladvormig aanhangsel, waarboven een cirkelrond stempeltje. De plant wordt ook veel als sierplant in tuinen gekweekt, en wel in verschillende variëteiten. Men heeft er, behalve dan met blauwe of witte bloempjes, ook met purperroode en violette, en zelfs met gevulde purperen of blauwe bloempjes. Ze zijn alle even bekoorlijk, al zullen sommigen allicht aan de wilde vormen, met enkelvoudige blauwe of witte bloempjes de voorkeur geven. Men kan den Maagdenpalm op allerlei wijzen aanwenden. Ze is uitnemend geschikt om beschaduwde plaatsen in den tuin, waar het gras niet best voort wil, met haar losse groen te verlevendigen. Ze doet het ook best op de donkere vochtige gedeelten van een rots-tuintje, bezit uitnemende eigenschappen om onder licht struikgewas te groeien, en is er als voor geknipt om op begraafplaatsen de graven te versieren. Van Maagdenpalm bestaat ook nog een andere immergroene soort, de *Vinca major* L., die ook in Zuid-Limburg wel wordt aangetroffen; maar die is daar verwilderd en stamt oorspronkelijk uit het Zuiden van Europa. 't Is een soort met grootere, eironde bladeren, welke aan den rand fijn gewimperd zijn. Ook de bloemen zijn grooter, maar in alles, in groeiwijze, in blad- en bloemvorm, is zij toch een echte Maagdenpalm (*Vinca*). Van beide soorten bestaan ook bontbladige vormen. Volledigheidshalve noem ik nog de *Vinca herbacea* Waldst en Kit, ook uit Zuid- en Oostelijk-Europa, met kruipende stengels, smallere blaadjes dan bij *V. minor*, en blauwe bloempjes. Bij deze soort sterven echter blaadjes en stengels in het najaar af, en is er dus na dien tijd niets van de plant boven den grond te zien, tot de nieuwe lente ze wekt. Wij zijn nu op het terrein van den Maagdenpalm genoegzaam georiënteerd, om, ons plaatje beschouwend, bij de afgebeelde takjes, genoegzame gelijkenis met het geslacht *Vinca* op te merken. Ook hier zijn de blaadjes langwerpig tot ovaal, de bloempjes opvallend door den platten, vijfdeeligen zoom. Ze zijn wel

grooter, de bloempjes, en de segmenten der zoom zijn meer aaneengesloten dan bij *Vinca*, maar het zijn toch wel Maagdenpalmbloempjes! Trouwens, vroeger bracht men deze plant ook onder het geslacht *Vinca*, en was zij ingedeeld onder den naam van *Vinca rosea* L. Maar tegenwoordig heeft men haar met een eigen geslachtsnaam daar naast gesteld, en wel onder den volledige naam van *Lochnera rosea* Rchb. Deze *Lochnera rosea*, hoewel nauw aan den Maagdenpalm verwant, is niet een plant als onze boven besproken *Vinca*-soorten. Ze is een kind der warme landen, en oorspronkelijk uit West-Indië herkomstig. Thans komt ze in tal van tropische landen verwilderd en gekweekt voor, op Madagascar, Java, de Antillen, enz. Men zou ze een halfheestertje kunnen noemen, een kruidachtig struikje, dat pl.m. 50 cM. hoog wordt en bijzonder weelderig groeit en rijk bloeit. 't Is een plant van zeer gemakkelijk cultuur, zoowel uit zaad, als van stek of afleggers. Voorjaarszaailingen bloeien in den nazomer, vroeg bewortelde stekken en afleggers kunnen vrijwel het geheele seizoen, van de lente tot in den herfst, bloeien. Ik heb aan deze plant reeds veel genoeg beleefd. De

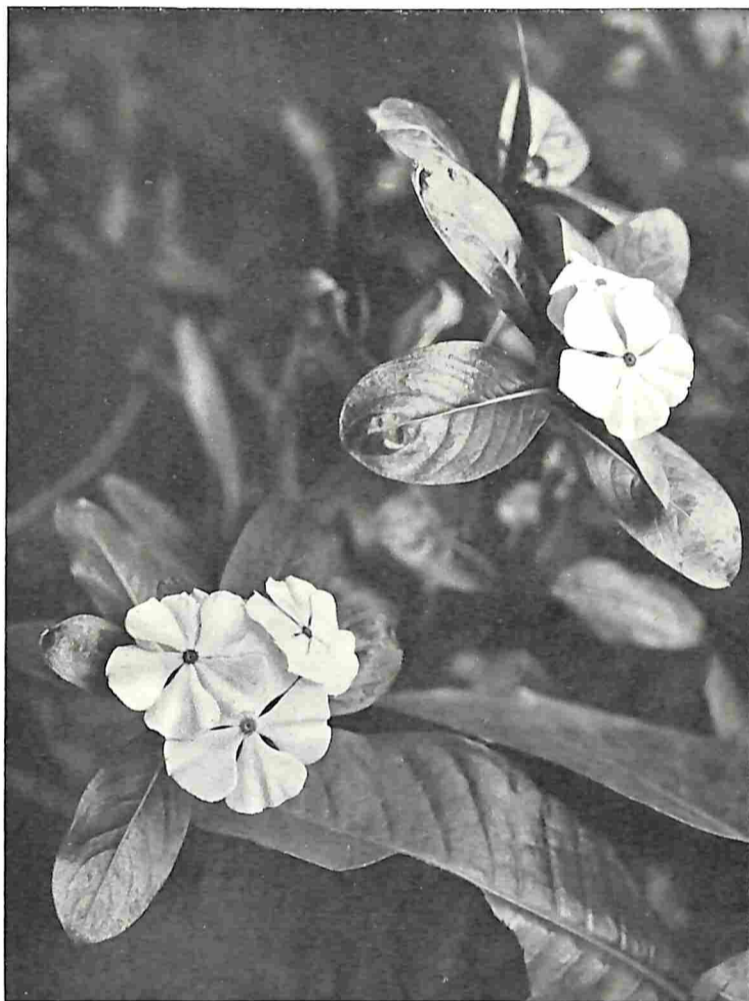

Foto C. Steenbergh.

EEN VERWANTE UIT TROPISCHE STREKEN VAN DEN MAAGDENPALM. (*LOCHNERA ROSEA* RCHB.)

bloempjes zijn groot, rose met purperen keelring, geheel wit, of wit met roode of gelen keelring. Men kweekt deze plant gemeenlijk in een gematigd-warme kas of serre, maar als zij begint te bloeien, kan men haar heel goed gedurende de zomermaanden in een lichte kamer bij het venster plaatsen, waar ze dankbaar door zal bloeien. Wat hier echter niet bekend is, is dat men deze bekoorlijke plant best ook des zomers buiten kan hebben, als perkplant op een zonnige plaats in den tuin, waar ze overvloedig door kan bloeien. Natuurlijk moet men een niet te ongunstigen zomer treffen. Maar als het weder meewerkt en men het goede plekje weet te vinden, kan men 's zomers nog heel wat meer tropische planten buiten kweeken. Zoo kweekte ik, ook met succes, op een luv, zonnig plekje, Kruidje-roermij-niet, *Mimosa pudica*, buiten, en *Torenia Fournieri* en *Isoloma hirsutum*. Men kweekt de *Lochnera rosea* meestal uit zaad op, dat in Februari—Maart in een warme kas of verwarmden broeibak wordt uitgezaaid. Als de plantjes zijn opgekomen, worden ze elk afzonderlijk in potjes gezet, in Juni verpot en in een kouden bak geplaatst om in begin Juli buiten in den vollen grond te worden uitgeplant. De grond moet goed losgemaakt en humusrijk zijn, en, zoo hij schraal is, een weinig worden bemest. Men kan ook de planten in potten houden, en met pot op de perken zetten, maar de ontwikkeling is dan niet zoo krachtig. Zulke in pot gekweekte planten vormen echter prachtig materiaal voor de vulling van leegstaande koude kassen en serres in den zomer, wijl zij daar krachtig groeien en overvloedig en langdurig doorbloeien. Te warm willen ze echter liever niet staan, en ze vragen veel frissche lucht. Anders wordt het gewas te weelderig en daardoor gerekt en slap. Men ziet, het is een plant waarmee men zoowat van alles kan doen. In huis, op het balkon, in de serre, in den tuin, overal is ze thuis, als men er maar op let, dat ze luv en zonnig staat. Daarenboven heeft ze de verdienste niet algemeen te zijn, zoodat men eens wat bizonders kan laten zien, als welkome afwisseling tusschen de meer bekende zomerbloemen.

A. J. VAN LAREN.

DE KASUARIS.

☞ In het kreupelhout van de groote Australische bosschen leven, geheel voor het oog verborgen, de indrukwekkende Australische „Emeus” of Kasuaris. Het is ontzettend moeilijk ze te vangen, en hoogst zelden kan men ze zien wandelen, langzaam en statig, zachtjes bewegende, als door een Zephir, hunne prachtige lange met dikke franje omzette vederen. ☞ Ziet men ze zóó in hunne trotsche opgeblazenheid loopen, dan kan men zich onmogelijk hun weergalooze domheid voorstellen. Ten zekerste vroegsachtig, gaanzig op den loop bij het zien van een klein hondje, als gekken, uren en uren op hun hooge pooten voorthollende, om eindelijk uitgeput neder te vallen! Ze zijn belachelijk schroomvallig, en als men ze met strakken blik vrijmoedig aankijkt, verbergen zij hun kop in hun weelderigen vederdos, zich verbeeldende zich zoodoende aan de bewonderende blikken te onttrekken. Wel een zonderlinge manier van doen voor beesten die twee meter hoog zijn!

☞ De in Australië zeer zelden voorkomende Kasuaris voedt zich met vijgen, en somtijds laat hij onder die boomen uitwerpselen achter (meer gelijkende op uitwerpselen van paarden dan van vogels) waardoor men zijn spoor naar het nest kan volgen. Zijn geschreeuw doet denken aan een rollenden donder die, wanneer er een „echo” is, werkelijk schrikwekkende geluiden voortbrengt. ☞ Als de vader, die de eerste opvoeding der jongen voor zijne rekening heeft, de kleine ondeugden, die te vroeg het nest verlieten, roept, zou men zich verbeelden het blaten van eene haar kalf zoekende, koe te hooren. ☞ Het wijfje legt drie eieren, met lange tusschenpoozen, zoodat het mannetje naar gelang de kleintjes komen, er zorg voor draagt, later echter komt deze zorg grootendeels weer ten laste van het wijfje. De eieren zijn donker groen, even groot als de gewone struisvogeleieren, doch de kleur van de drie eieren is van verschillende schakeeringen. Kan men die eieren machtig worden, dan leegt men ze en de zilversmid maakt er in den vorm van een poot, een zilver voetstuk onder; de top is gewoonlijk versierd met een kop in zilver. ☞ Behalve de sierlijke vederen, zijn ook de oogen van de Kasuaris mooi; men moet onwillekeurig de trotsche, uitdagende uitdrukking er van bewonderen. ☞ De inboorlingen jagen de Kasuaris met goed gedresseerde voor niets vreezende *dingas*, wilde Australische honden. Een goed zwemmer zijnde geeft hij den armen dieren toch heel wat te doen indien er eene rivier den weg verspert. ☞ Het vleesch van de Kasuaris is erg vet en heeft den smaak van rundvleesch. De negers beverden dat hunne handen *wit* worden wanneer zij die met de ingewanden van de Kasuaris wasschen, n.l. gedurende het jaargetijde dat't beest zich met eene vrucht, *jobala* genaamd, schijnt te voeden. *Alles* is mogelijk, maar als *dat* waar was, zou men het middel wel voor het gelaat gebruiken en.... een aantal blanke negerinnen zien!

MATHILDE DE LA CHAPELLE.

Groot Boterhuis te's Gravenhage

DEN Haag schijnt voor den oningewijden bezoeker de stad waar alleen Regeeringszaken de belangstelling wekken en gaande houden; immers de belangrijke bouwwerken werden voornamelijk gesticht om hun, die het raderwerk van den staat mede in stand helpen houden, een waardige woning, een waardig werk-vertrek te verschaffen. En de handel, toch noodzakelijk voor het dagelijksch bestaan der geregeerde burgers, lijkt min of meer in het nauw te komen. Als we evenwel goed onze oogen den kost geven, dan zien we, dat de eerste indruk al te vluchtig is geweest. De boterboeren uit den omtrek, uit Delft, Wateringen, Naaldwijk en andere plaatsen, konden waarlijk niet klagen over te weinig medewerking van het stadsbestuur, waar het hun nering gold. De op blz. 71 geplaatste afbeeldingen toonen ons het Groot-Boterhuis, waarvoor 30 Mei 1681 Willem Gerrit Dedel, de eenige zoon van Jan Dedel, toen Burgemeester van den Haag, den eersten steen legde. Op heiligen grond werd het profane gebouw gesticht: hier, waar eenmaal het St. Elizabethsklooster zich verhief, kwamen sinds 1681 de boterboeren hun waar ter markt brengen. Wel was 't noodzakelijk, dat er nauwlettende contróle werd uitgeoefend op dit zuivelproduct: al te zeer be-

AUSTRALISCHE EMEU.

kommerden de verkoopers zich niet om de toch al zwakke, verwerende magen der Hagenaars, als blijkt uit een keur, 9 Juni 1653 door de Haagsche vroedschap uitgevaardigd. Immers toen werd verboden de boter te kleuren met orleaan, een geelachtig roode kleurstof, wat wel het uiterlijk der boter, maar minder den verbruikers ten goede kwam. Door 't gebruik van die kleurstof kreeg de ondeugdelijke hooiboter de kleur van de beste grasboter, terwijl bovendien de bleekere boter even duur als de echte grasboter moest worden betaald. ☞ Was de kwaliteit dus niet steeds naar behooren, ook de quantiteit schijnt wel wat te wenschen te hebben gelaten: door de stad waren menschen aangesteld, die de waren van 't Boterhuis naar de woning van den koper bezorgden, om fraude te voorkomen. Of deze maatregel afdoende zal zijn geweest blijft een zéér open vraag. ☞ Aan uiterlijk en inrichting van het gebouw is betrekkelijk weinig veranderd sinds de stichting. Aan de Prinsegrachtzijde geven twee rondboogpoorten (in de sluitsteen van de jaartallen 1650 en 1681) toegang tot het inwendige van het gebouw: de bakstenen gevel is versierd met festoenen en gebeeldhouwde cartouches o.a. met het embleem van het boterkoopersgilde en met den Haagschen ooievaar erin gebeiteld. Aan de zijde van de Groote Markt bevindt zich een dergelijke poort. ☞ In dit gebouw was ook de Stadswaag, waar alle koopwaren, niet alleen boter, maar zelfs varkens

werden gewogen. Tot die waag verleende een poortje toegang, dat nog bestaat en waarin een klok is aangebracht, in 1753 door den klokkenmaker Johannes Specht te Rotterdam gegoten; de waag zelve, geplaatst in een kruisgewelf, door pijlers gestut, een eenvoudige ijzeren balans, dateert van 1682. ☞ Het Groot-Boterhuis dient nu slechts tot rommelige bergplaats van banken en andere gerei van de vischmarkt, maar eenmaal hadden de boeren hier allen hun vaste standplaats. Bordjes aan de muren wezen den inwoners der omliggende dorpen, die stadwaarts togen met hun vaatjes boter, waar ze zich bijeen konden vinden, zoodat niet de bewoners van Delft zich meester zouden maken van de verkoopgelegenheid der Naaldwijkers. Iedere verkoper intusschen bracht zijn eigen bank mee. ☞ Werd dus op de rez-de-chaussee van het Groot-Boterhuis gezorgd voor het dagelijksch welvaren der Hagenaars, op de bovenverdieping hadden zij hun vergaderplaats, die de medicamenten voor de beschadigde gezondheid van hun stadsgenooten bereidden. Het Collegium pharmaceuticum d.i. de broederschap der apothekers, kwam hier geregeld bijeen, had hier velerlei curieuse voorwerpen en grondstoffen verzameld, onmisbaar voor de uitoefening van hun bedrijf. Zoo stond er een groote tafel met 80 kleine borden, waarin de ingrediënten

waren gerangschikt, noodig om het Veneetsche Theriakel, een beroemd geneesmiddel, te bereiden. En 't leek, alsof deze tafel voor een feestmaal was gedekt, zoo maakvol was alles geordend, indien we tenminste den tijdgenoot mogen gelooven. Ook werden in een kast, in den vorm van een boek, getiteld: „Thesaurus sanitatis” de kruiden geborgen, in gebruik in de apotheek. ☞ Later verdween het apothekersgilde van hier en fungeerde hun vergaderzaal als concertzaal; deze moest plaats maken voor het ijkbureau, waardoor weer evenwicht werd gebracht tusschen deze ruimte en de waag in de benedenverdieping. ☞ Even dient nog vermeld, dat in het Groot-Boterhuis alleen vaatjes boter werden aangevoerd: het kleine- of Stukken-Boterhuis, omstreeks 1750 gebouwd, uitziend op de Groote Markt, herbergde de boeren en boerinnen, die hun boter per kluit pleegden te verkoopen. In de 19e eeuw bevond zich op de bovenverdieping de Loge der Vrijmetselaars.

RO VAN OVEN.

Ontvangen boeken.

De Stoomververij en Chemische wasscherij „De Regenboog”, firma Janssen en Bierens te Tilburg, zond ons haar wandkalender voor 1924.

Van de N. V. „Zaadhandel” v/h. Gebr. van Namen te Dordrecht, ontvingen wij haar Prijscourant 1923—1924.

Foto C. Steenbergh.

HET VOORMALIG GROOT-BOTERHUIS TE 'S-GRAVENHAGE.

DE GEHEIMZINNIGE DOOD VAN Mr. SERLES

6) door W. B. M. FERGUSON.

ZOO bleef Cary's reputatie op hoog peil staan, tot de Centrale Recherche gereorganiseerd werd en bijna gelijktijdig Jimmie Blunt zoo'n groot succes behaalde met de „Maansteen"-affaire. De Centrale Recherche was een heelen tijd lang in treurigen toestand geweest — gevolg van de politiek, natuurlijk — en voor de ingewijden was het een warnet van intriges en onbekwaamheid. Menschen, die zooveel verstand en ijver hadden als een garnaal, hadden hooge salarissen en bemoeiden zich met allerlei dingen, alsof ze werkelijk in de verste verte aanspraak mochten maken op den naam van detectieven; terwijl bekwame lui, die geen kruiwagens hadden, deden wat ze konden en nooit de eer kregen, die ze toekwam. Maar na de groote opruiming werd de Centrale Recherche flink op pooten gezet; en Blunt, die voor het eerst de vrije hand kreeg, begon Cary voorbij te streven in den wedren naar den roem. Ik heb gezegd, dat Eerlijke John niet tot Jimmie's vele vijanden behoorde; maar niettemin kon het moeilijk anders of hij koesterde eenigen wrevel jegens zijn mededinger, die den vorm aannam van voorgewende nederigheid en openlijk sarcasme. ☒ Cary was niet jong meer. Hij was tot de overtuiging gekomen, dat zijn zoogenaamd moderne methoden niet opgewassen waren tegen die van Blunt. Van de eenigszins abnormale positie van sectie-commissaris, bij wien de onbekwame Centrale Recherche raad kwam vragen, een sectie-commissaris, die op het ontdekken en voorkomen van misdaden meer invloed had dan de Hoofdcommissaris zelf, bemerkte hij, dat hij langzamerhand werd teruggebracht tot de plaats en de bezigheden, die bij zijn positie behoorden. Het gereorganiseerde Centrale Recherche-bureau vroeg niet langer zijn raad; en zelfs verzocht men hem om zich strikt te bepalen tot de zaken, die zijn eigen sectie betroffen. De jonge lui verdrongen de ouderen; en Blunt vertegenwoordigde — misschien meer dan iemand anders — de jeugd en het succes. ☒ En nu was niet alleen Eerlijke John's sectie het arbeidsterrein van inbrekers geworden, maar de meest geheimzinnige en onnaspeurbare moord, ooit in de stad gepleegd, was daar voorgekomen — en Blunt bemoeide zich er mee. Niet tevreden met successen op ander gebied, wilde hij Cary op zijn eigen terrein den voet dwars zetten. ☒ Natuurlijk was dit niet Jimmie's schuld; er zat geen persoonlijk element in; hij gehoorzaamde slechts de bevelen van het hoofdkantoor; maar dat maakte het voor Cary toch niet minder stuitend. Voor iemand die de „Kleine Vader" — Czaar is niet het juiste woord — van zijn sectie geweest was, iemand, die in talrijke gevallen de Centrale Recherche van advies gediend had, moet het wel bitter geweest zijn te merken, dat de rollen nu waren omgekeerd. Het was natuurlijk dat hij hiertegen tot het uiterste zou strijden; en niet meer dan menscheijk, dat hij feiten, die naar zijn meening licht op de zaak konden werpen, voor Blunt verzwegen hield. ☒ En zoo kwam naast en boven het ondoordringbare geheim zelf het komende duel in scherpzinnigheid te staan tusschen

„eerlijke John" en „lispelenden Jimmie" — een strijd waarvan de tweede vol zelfvertrouwen voorspeld had, dat hij ten zijnen gunste beslist zou zijn vóór de week te einde was. ☒ Ik dacht geen oogenblik, dat hij dat ernstig gemeend had. „Natuurlijk zei je 't maar om Cary te plagen," zei ik toen wij de deur van het Serles-huis uitgingen, waar wij den commissaris hadden achtergelaten, druk bezig met het nauwkeurig opmeten van den salon. ☒ Jimmie zette zijn lorgnet af en wreef de glazen op. Hij keek wel ernstig. „Tynon, dat heele zaakje staat me niet aan. Absoluut niet," zei hij, te ernstig om te lispelen. „Ik heb grooten lust om te zeggen, dat ik er geen gat in zie, en een ander werk te vragen. Er zit een luchtje aan, dat mij niet bevalt" — en hij snoof alsof hij een onaangename geur rook. „Het is verduiveld onplezierig sommige menschen te moeten bestrijden". „Mag ik aannemen, dat je met „sommige menschen" vrouwen bedoelt?" ☒ Ik keek

hem onderzoekend aan, maar op zijn gezicht was niets te lezen. „Wel, wat dunkt *jou* van Miss Gregory?" antwoordde hij, zonder te doen alsof hij de betekenis van mijn vraag niet had doorzien. „Ik vind haar een meisje, dat absoluut eerlijk en openhartig is," zei ik met nadruk. „Dat zou men zoo denken, als men je interview in „*The Sphere*" gelezen heeft," antwoordde hij droogjes. „Zij heeft ten minste aan een krant een kampioen zitten — en dat niettegenstaande je gezond verstand, Tynon. Maar je had altijd nog al een zwak voor vrouwen — feminis, hè?" „Heb jij Miss Gregory ontmoet en met haar gesproken?" vroeg ik met waardigheid. „Er is iets wat meer waard is dan gezond verstand en dat is intuïtie. Ik weet, dat dit meisje niet schuldig is". „Dan weet je meer dan ik," bromde hij, „want ik weet heelemaal niets. Ik heb me geen enkele meening gevormd en wil ieder bewijs aanvaarden". „En toch heb je Cary gezegd, dat je de zaak afgewikkeld zou hebben vóór de week ten einde is. Ik wist, dat je blufte, als gewoonlijk. Dit is geen geval, dat in een week tot klaarheid kan komen — en nog in geen maand ook". ☒ Bij wijze van antwoord stelde Jimmie voor, dat we zouden gaan eten en, zijn arm door den mijnen stekend, nam hij mij mee naar een restaurant in Greenwich Village, want Jimmie's motto is:

Foto C. Steenbergh.

HET VOORMALIG GROOT-BOTERHUIS TE
'S-GRAVENHAGE.
GEVELDÉTAIL.

„Als je twijfelt eet!” Versterkt door het gebruik van een paar sandwiches en een kannetje sterke koffie, hervatte hij het gesprek, waar wij het afgebroken hadden. „Je zult moeten toegeven,” zei hij, „dat de eerlijke en openhartige Miss Gregory de spil is, waar alles om draait. Als zij niets anders dan de waarheid verteld heeft dan — komaan, jij ziet ook het onvermijdelijke antwoord hierop in, niet waar? Wat zijn we dan gedwongen te gelooven?” Het kwam mij voor, dat hij me afwachting aankweek. „Wij hebben de keus tusschen drie veronderstellingen,” antwoordde ik. „Warburton, Evans en de inbreker. Jij hebt geholpen de getuigenverklaringen te toetsen. Het is gebleken, dat de moordenaar in de kamer verborgen kon zijn. Je hebt aangetoond, dat Warburton naar beneden kon zijn gekomen en den salon binnengegaan; en dat iemand van de straat af kon zijn binnen gekomen, zonder dat Evans er iets van merkte —” „Je bent wel zoo goed Miss Gregory uit te schakelen,” merkte Jimmie op. „Maar zij heeft verklaard, dat ze Evans niet den salon had hooren binnen komen”. „Dat wil ik niet ontkennen, Tynon; maar je vraagt mij — en jezelf — het onmogelijke te gelooven, als je zegt, dat er een moord gepleegd kon worden zonder dat zij er iets van bemerkte — terwijl zij in de andere kamer was, op geen drie meter afstand. Het is eenvoudig onmogelijk”. „Ik zie niet in waarom,” antwoordde ik driftig. „Het is uitgemaakt, dat Serles stierf zonder zich te hebben verzet. De moordenaar kan langs den grond zijn gekropen, zorg dragend dat hij in de schaduw bleef, tot hij achter den stoel was gekomen. Dan kon hij zijn handen om Serles' hals gelegd hebben, alvorens —” „Slachtoffers van worging kunnen sterven zonder strijd, maar nooit zonder geluid,” zei Jimmy koeltjes. „Dat is een physiologische waarheid, die je niet mag vergeten. Ik wil toegeven, dat Serles zonder worsteling stierf; ook, dat hij niet meer geluid maakte, dan hem veroorloofd werd. Maar hij moet beslist eenigszins gehijgd en gerocheld hebben, want een saamgeknepen luchtpijp zal steeds protesteeren. En al zou men dit niet hooren door gesloten deuren heen, dan kan alle eerlijkheid en oprechtheid ter wereld mij niet doen gelooven, dat men zoo een geluid niet zou hooren op nauwelijks drie meter afstand, bijna kan je zeggen in dezelfde kamer. Ik zeg je, dat dat onmogelijk is. Als je ooit iemand die stikte hebt hooren rochelen...”

„Waarom heeft de dokter van den lijkschouwer dan niet op dit punt de aandacht gevestigd?” vroeg ik triomfantelijk. „Waarom is Miss Gregory vrijgelaten?” „Vrijgelaten en vervolgen zijn twee geheel verschillende dingen”, merkte Jimmie op. „Er is een oud gezegde, dat men iemand genoeg speling moet geven, dat hij zich zelf aan de galg kan brengen. Een beschuldiging, door een lijkschouwer geuit, heeft al vaak een zaak bedorven. Je weet zelf hoe vaak een misdadiger ontsnapt, terwijl aller oogen gericht zijn op het slachtoffer, dat op grond van bij-omstandigheden voor schuldig wordt gehouden”. „Jelui wordt erg slim op het Hoofdbureau,” zei ik. „Och we moeten ons aanpassen aan moderne methoden,” antwoordde Jimmie ernstig. „In een geval als dit, waarin we geen zekerheid hebben — en misschien nooit zullen krijgen — is het 't beste, de menschen die je verdenkt, door schijnbare onverschilligheid gerust te stellen. Ik geloof wel, dat we Miss Gregory in voorloopige hechtenis hadden kunnen stellen; maar wat zou het resultaat geweest zijn? Een kostbare rechtszaak eindigend met vrijspraak — want je weet hoe sterk het sentiment spreekt in gevallen waar het een vrouw geldt, tegen wie geen andere bewijzen zijn, dan wat men „bewijzen uit het

ongerijmde” zou kunnen noemen. Als ze maar zoo verstandig is te zwijgen, wat kunnen wij dan doen? Neen, we hebben een en ander geleerd, en ik ben er voor, niet eerder de hand op de lui te leggen, voor ik de onomstootelijke bewijzen in mijn bezit heb. De feitelijke getuigenis — in ieder geval van medeplichtigheid — tegen Miss Gregory is heel sterk, en toch zou een vervolging van haar mij genoodzaakt hebben bewijzen van haar schuld te zoeken — als die te vinden waren nog wel — terwijl het geheele overige terrein onbewerkt zou blijven. Nu is de tijd om dat terrein grondig te onderzoeken, en niet nadat Miss Gregory heeft terecht gestaan en is vrijgesproken”. „Je acht het tenminste mogelijk, dat dit overige terrein bestaat,” zei ik droogjes. „Ik wil alles mogelijk achten, wat je wilt, behalve, dat Serles stierf zonder geluid te maken,” antwoordde hij. „En ik wil nog iets toegeven,” voegde hij er langzaam aan toe, „en dat is, dat sinds het begin alles gezegd heeft op één oplossing; en als je zorgvuldig alle getuigenverklaringen en bewijzen nagaat, zal je dat moeten toegeven. Je verstand zal het onmogelijk verwerpen. Je verstand zal weigeren zich bezig te houden met wat had kunnen gebeurd zijn en alleen aannemen wat werkelijk gebeurd is; alleen wat kon en moet gebeurd zijn. De duidelijke en onmiskenbare waarheid zal alleen aan den dag komen.” „Ik kan je niet volgen, Jimmie. Eerst zeg je, dat je bereid bent te erkennen wat ik maar wil; dan, dat je niets weet; en ten slotte, dat je van begin af hebt gezien wat de oplossing van het raadsel moet zijn”.

„Nu ja, dat heb ik ook gezien,” herhaalde hij. „Ik zag de eenige oplossing, die met mogelijkheid kan bestaan; en ik hoop, dat jij die ook zag. Ik dacht, dat je je niet van de wijszoudt laten brengen door uiterlijkheden, zou laten verwarren door gevoel en door de gewoonte langs bepaalde, vastgestelde lijnen te denken. In plaats dat je jezelf tracht te overtuigen van het onmogelijke, zou je, naar mijn meening, dadelijk geconcludeerd moeten hebben tot het eenig mogelijke”. — „Je

Foto A. Rupp.

SNEEUWLANDSCHAP IN DE OMGEVING VAN DAVOS.

praat in raadselen,” zei ik lachend, „en dat is anders niets voor jou. Blijkbaar wensch je me te doen gelooven, dat Miss Gregory schuldig is. Welnu, ik wil toegeven, dat mijn verstand wellicht hiertoe te brengen is, maar mijn hart weigert”. „Ik verlang niet je te doen gelooven, dat zij schuldig is — tenminste, dat vraag ik je niet,” zei Jimmie ernstig. „Dat is juist waar je traag van begrip blijkt te zijn en niet in staat een tusschenweg te zien. Het eenige wat ik je vraag te gelooven”, ging hij met nadruk verder, „is, dat ze niet kon geweest zijn waar ze was en in het volle bezit van haar verstandelijke en geestelijke vermogens, zonder iets te weten van Serles' dood. Dat is een fundamentele waarheid en daarop moet je heele redeneering gebaseerd zijn.” „Dus je twijfelt aan de waarheid van haar beëdigde verklaring? En niet slechts de hare, maar ook die van Cary en Evans?” Jimmie leunde achterover en keek mij aan met een glimlach, waaruit de hopeloosheid sprak mij iets te doen begrijpen. „Je bent achteruit gegaan, Tynon,” zei hij, „en ik zie wel in, dat je me in dit geval niet van veel nut zal zijn. Je schijnt terug te denken voor oorspronkelijke gedachten, voor redeneering, die niet den gebaanden weg volgt”. „Ik kan tot geen andere gevolgtrekking komen, dan dat je meent, dat Miss Gregory meeneed gepleegd heeft,” zei ik gekwetst. „Een andere gevolgtrekking, bestaat niet. In ieder geval zal je wel niet veel hulp van mij noodig hebben, als je zoo absoluut zeker bent van de oplossing”.

(Wordt vervolgd).